

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۳.۱.۲۹

سید عظیم حسینی

مروری بر عضویت افغانستان در سازمان تجارت جهانی
قسمت دوم

موافقتنامه عمومی تعرفه و تجارت (گات) که به انگلیسی مختصراً به "GATT" مشهور است، قرارداد یا موافقتنامه است، که دارای ۴ فصل ۳۸ ماده بوده و در ۳۰ اکتوبر ۱۹۴۷ بین ۲۳ کشور پیشرفته صنعتی عقد گردید. براساس این موافقتنامه یک چارچوب شکلی و سیاست‌گذارانه برای مذاکره در مورد آزادسازی دسترسی به بازارها بوجود آمد و به‌عنوان تنها نهاد ناظر بر تجارت بین‌المللی الی اخیر سال ۱۹۹۴ که جای خود را به سازمان تجارت جهانی خالی کرد دارای ۱۲۳ عضو بود. موافقتنامه عمومی تعرفه و تجارت (General Agreement on Tariffs and Trade) طوریکه از نام آن پیداست یک موافقتنامه عمومی تعرفه و تجارت بود و هیچگونه مبانی حقوقی به‌عنوان یک نهاد و یا سازمان بین‌المللی را نداشت و از نگاه حقوق بین‌الدول هیچگاه به‌عنوان یک سازمان به رسمیت شناخته نشد، اما از لحاظ عملی به‌عنوان یکی از مؤسسات تخصصی وابسته به سازمان ملل متحد تلقی می‌شد. اهداف اصلی و عمده "گات" را ارتقای سطح زندگی برای کشورهای عضو، فراهم آوری امکانات اشتغال کامل شهروندان، افزایش درآمدهای واقعی، افزایش سطح تقاضا، بهره‌برداری مؤثرتر از منابع جهانی و گسترش تولید و تجارت بین‌المللی احتوا مینماید. اهداف فوق‌الذکر میتواند از طرق ذیل امکان پذیر گردد:

۱. جلوگیری از اعمال سیاست‌های تبعیض آمیز تجاری بین کشورهای متعاقد در تجارت بین‌المللی که در طی آن، کشورهای عضو، متعهد می‌شوند مقررات یکسانی را در زمینه واردات و صادرات به اجرا در آورند.
 ۲. منع اعمال محدودیت در صادرات و واردات؛ یعنی کشورهای عضو مجاز به اجرای محدودیت‌هایی چون سهمیه بندی در روابط تجاری داخلی و خارجی خود نیستند.
 ۳. کاهش، تثبیت و محدودیت تعرفه‌های گمرکی. این اقدام به لغو یا کم اثر شدن عوارض گمرکی به‌عنوان مهم‌ترین مانع در تجارت جهانی منجر می‌گردد.
 ۴. حل و فصل اختلافات ناشی از روابط تجاری. تحقق این مسئله در گرو مذاکره، مشاوره، تن دادن به داوری و دستیابی به راه حل که مورد توافق هر دو جانب باشد.
- از آغاز شکل‌گیری گات (GATT) تا کنون چند مرحله مذاکره بین اعضای آن صورت گرفته که نتایج آن، توافق در مورد کاهش ۴۵ هزار مورد تعرفه‌های گمرکی میباشد. نخستین دور مذاکرات تجاری طرفهای موافقت‌نامه تعرفه و تجارت در شهر ژینو انجام شد و طی آن کشورها توافق نمودند

تا تعرفه های موجود برخی از کالاها کاهش یابد. مذاکرات تجاری طی سالهای بعدی به ترتیب ذیل ادامه یافت.

ادوار مذاکرات تجاری طرفهای موافقت نامه تعرفه و تجارت (گات)

شماره	دور ومدت مذاکرات (گات)	سال تدویر مذاکرات	کشور	موضوع مذاکرات
۱	دور ژینو Geneva به مدت ۷ ماه با حضور ۲۳ کشور.	۱۹۴۷	سوئیس	تعرفه هاو مصوبه اعضای گات و اعطای ۴۵ هزار امتیاز تعرفه ای به ارزش ۱۰ میلیارد دالر
۲	دور انیسی (Annecy) یادور دوم، به مدت پنج ماه با حضور ۱۳ کشور.	۱۹۴۹	فرانسه	در موضوع تعرفه ها و با این مصوبه که کشورها حدود ۵ هزار امتیاز تعرفه ای را تغییر (کاهش) دادند
۳	دور تارکی (Torquay) یا دور سوم، به مدت ۸ ماه با حضور ۳۸ کشور.	۱۹۵۱	انگلستان	در موضوع تعرفه ها و با این مصوبه که کشورها تقریباً ۸۷۰۰ امتیاز تعرفه ای را تغییر (کاهش) دادند
۴	دور ژینو Geneva یا دور چهارم، به مدت ۵ ماه با حضور ۲۶ کشور.	۱۹۵۶	سوئیس	در موضوع تعرفه ها، پذیرش جاپان در گات، با تصویب ۲,۵ میلیارد دالر تخفیف مالیاتی.
۵	دور دیلن (Dillon) ژینو یا دور پنجم به مدت ۱۱ ماه، با حضور ۲۶ کشور.	۱۹۶۰- ۱۹۶۱	سوئیس	در موضوع تعرفه ها و تصویب ۴,۹ میلیارد دالر امتیازات تعرفه ای در تجارت جهانی.
۶	دور کندی، ژینو Geneva یا دور ششم به مدت ۳۷ ماه با حضور ۶۲ کشور	۱۹۶۴- ۱۹۶۷	سوئیس	در موضوع "تعرفه ها و اقدامات ضد دامپینگ" و تصویب ۴۰ میلیارد دالر ارزش امتیازات تعرفه ای در تجارت جهانی.
۷	دور توکیو Tokyo، ژینو Geneva به مدت ۷۴ ماه با حضور ۱۰۲ کشور	۱۹۷۳- ۱۹۷۹	سوئیس	در موضوع "تعرفه ها، اقدامات یا پیشگیری های غیر تعرفه ای، موافقتنامه های چارچوب" و تصویب بیش از ۳۰۰ میلیارد دالر تخفیفات تعرفه ای.
۸	دور یوروگوای Uruguay	۱۹۸۶- ۱۹۹۴		یوروگوای

طوری که در جدول فوق توضیح گردیده، الی تأسیس سازمان تجارت جهانی، یعنی در خلال سالهای ۱۹۴۷ تا ۱۹۹۴ که گات نهاد اصلی ناظر بر تجارت جهانی بود، هشت دور مذاکره تجاری چندجانبه در چارچوب موافقتنامه عمومی تعرفه و تجارت (گات) انجام گرفت. پنج دور اول، صرفاً به تعرفه ها پرداختند. از دور کندی (ششم) به بعد، توجه به سوی محدودیت های تجاری غیر تعرفه ای و مسأله تجارت محصولات کشاورزی هم معطوف شد. هر چند در دور کندی، به موانع غیر تعرفه ای پرداخته

شد که قبلا در گات مطرح شده بود، اما در اواسط دهه ۱۹۶۰ علاوه بر تعرفه موضوع جدید دیگر در دستور کار مذاکرات قرار گرفت و آن مسئله انتی دمپنگ بود که به شکل گیری موافقتنامه ای تحت عنوان موافقتنامه انتی دمپنگ انجامید؛ دور توکیو که در دهه ۱۹۷۰ جریان داشت اهمیت آن در کاهش تعرفه ها و توافق روی تنزیل حدود ۳۰ درصد عوارض گمرکی در چند کشور عمده صنعتی نهفته بود که با حضور داشت ۱۰۲ کشور تصامیم لازم اتخاذ و تحول بزرگی را در حیات گات (GATT) باعث شد و تلاشها به ثمر نشست. ادامه دارد